

Norges vassdrags- og energidirektorat
pb 5091 Majorstua
0301 OSLO

Vår dato:
25.08.2016

Vår ref.:
2016/3135
Arkivkode:561
Deres ref.:

Deres dato:
29.04.2016

Uttalelse til samla høring av ni småkraftverk med nettanlegg i Namsskogan og Grong kommuner i Nord-Trøndelag.

Vi viser til oversendelse 29.04.16 av "småkraftpakke" med 10 omsøkte småkraftanlegg og nettanlegg i Namdalen i Nord-Trøndelag. I e-post fra NVE 10.08.16 opplyses at prosjekt Storsteinåa er trukket av søker slik at det er 9 prosjekt som skal behandles i høringen.

Bakgrunn

NVE har fra ulike tiltakshavere mottatt og sendt på høring konsesjonssøknader om bygging av 9 nye småkraftverk i Namsenvassdraget, åtte i Namsskogan kommune og ett i Grong kommune (Grøndalselva).

NVE har også mottatt konsesjonssøknad og søknad om ekspropriasjon fra NTE Nett AS for bygging av en 15,7 km lang 132 kV kraftledning, 800 meter 132 kV jordkabel, samt nye 132/22 kV Brekkvasselv transformatorstasjon på Kjellmyrlovet i Namsskogan kommune. Det er videre søkt om tillatelse etter energiloven for bygging og drift av de enkelte kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer.

Herved oversendes uttalelse der Fylkesmannen i Nord-Trøndelag *fremmer innsigelse* til at det gis konsesjon for Litlflåttådalselva kraftverk og Bjørelva kraftverk og *frarår* at det gis konsesjon for Grøndalstjønnkraftverk og Steinåa kraftverk.

Fylkesmannens endelige uttalelse for øvrige fem omsøkte kraftverk vil foreligge etter sluttbefaringer i regi av NVE i perioden 12-21.09.16.

Fylkesmannens overordna vurdering av framlagte konsesjonssøknader

I konsesjonssaker for kraftverk tar Fylkesmannen i utgangspunkt opp utbyggingens konsekvenser for områder der Fylkesmannen er fagmyndighet.

Det konstateres at det i denne saken ikke foreligger vesentlige momenter mht. vår sektormyndighet innen fagområdene *landbruk* og *beredskap* for omsøkte kraftverk. Fylkesmannens uttalelse har derfor i all hovedsak tatt utgangspunkt i konsekvenser for reindriftsinteresser/samisk kultur og for viktige miljøinteresser.

Erfaring de senere år har vist at småkraftprosjekt enkeltvis sjelden innebærer store nok miljøkonflikter til at konsesjon avslås. Dette kan i neste omgang medføre en "bit for bit-utbygging" med betydelige og uoversiktlige konsekvenser, spesielt innenfor reindriftsområdet og miljøområdet.

Fylkesmannen er derfor positiv til at NVE denne gang har sendt ut en samla pakke med konsesjonssøknader for utbyggingsprosjekt i samme geografiske område/region. Dette gjør det mulig å vurdere samla virkninger av framlagte prosjekter og på denne bakgrunn foreta en prioritering/rangering av prosjektene ut fra samla konsekvenser, særlig på reindrifts- og miljøområdet veid opp mot aktuelle positive samfunnsvirkninger.

Fylkesmannens overordna vurdering på reindriftsområdet og for samiske interesser

I Namdalspakken søkes det om bygging av totalt 9 småkraftverk. Alle innebærer større eller mindre inngrep i reindriftas områder. Først og fremst er det ikke det direkte tapet av beite som er alvorlig, men det er de indirekte konsekvensene som følge av småkraftverk som har betydning; reinens unnvikelse av det konkrete inngrepet (gjerne i stor skala, vanskelig å dokumentere), økt menneskelig ferdsel inn i tidligere utilgjengelige områder og lavere terskel for flere inngrep som følge av det nye inngrepet.

I tillegg er andelen uberørte beiteområder stadig minkende. For reindrifta generelt er den stadig økende byggingen av fritidsboliger og allmennhetens bruk av beiteområdene som en følge av dette en stor utfordring. Videre er det i begge reinbeitedistriktene som berøres åpnet for fritidsboliger i større eller mindre skala. I Åarjel-Njaarke sijte er det pr. dags dato åpnet opp for bygging av Kalvvatnan vindkraftverk i distriktets sommerbeiter. Vindkraftverket er inne til klagebehandling hos OED. I Tjåehkere sijte er det åpnet opp for ca. 800 hytter i Skorovas. Videre er det fortløpende store og små inngrep som i sum påvirker reindrifta betydelig. Dette kan være nydyrking, veibygging, kraftlinjer, industri og motorisert ferdsel.

Åarjel Njaarke sijte / Vestre Namdal reinbeitedistrikt (vestsida av Namsen)

Åarjel Njaarke sijte består av 6 siidaandeler som i hovedsak driver i to adskilte grupper; Meidals- og Tovengruppen. Det er delte meninger angående beitebruken i distriktet og distriktet har derfor ikke vedtatte beitebruksregler foreløpig. Vi legger derfor også mer overordnede vurderinger til grunn.

Forskjellene på utredningsarbeidet for tema reindrift er påfallende mellom øst og vestsiden av Namsen. De vurderingene av tema reindrift som er gjort for kraftverkene som berører Åarjel Njaarke sijte er etter vår vurdering ikke tilfredsstillende og konklusjonene er lettvinde. Det er ikke gjort noen samlet vurdering av tiltakene. Det vises en manglende kompetanse innenfor temaet reindrift og det har derfor vært behov for saksbehandler å ha kontakt med reinbeitedistriktet for å få informasjon om områdebruk, potensielle konsekvenser av prosjektene mv. Allikevel er det vanskelig å skaffe seg total oversikt over de samlede konsekvensene en full utbygging vil medføre for reindrifta. Fraværet av konsekvensutredning er beklagelig med tanke på hvor sentralt området er for reindriften og må sees som en betydelig svekkelse av søknadene i Flåttådalen/Nessadalen. Dalføret fremstår i dag relativt uberørt og en full utbygging vil ha stor påvirkning på reindrifta.

Vi vil påpeke at samtlige kraftverk berører et eller flere av reindriftens særverdiområder, (med særverdiområder menes flyttelei, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder, samt områder i og ved anlegg til merking, skilling og slakting, jfr. kommunal- og moderniseringsdepartementets planveileder for reindrift).

Tiltakene er derfor både samlet sett, men og hver for seg, omfattende nok til at de utløser krav om konsekvensutredning, jfr. forskrift om konsekvensutredning for tiltak etter sektorlover, vedlegg III. Vår oppfatning er at hvis det gis konsesjoner som er i strid mot vår uttalelse, bør det i forkant være foretatt supplerende utredninger på tema reindrift.

Vi gjør oppmerksom på at arealbrukskartet for Åarjel Njaarke sijte ikke er tilfredsstillende oppdatert, og derfor ikke gir et godt nok bilde av dagens drift. Spesielt gjelder dette for flytt- og trekkleier. Kontakten med reindriften selv er alltid viktig for at utreder skal få den riktige forståelsen for bruken av området.

Flåttådalen/Nessadalen vurderes som svært sentralt for Tovengruppen. De har sitt hovedslakteanlegg og gjeterhytter ved Nessan gård midt i dalføret. På vinteren har de reinen vest for Rv 17 i Høylandet kommune. I løpet av mars-april flyttes reinen over Rv 17, opp Besdalen og over Lindsetåa før kalving. Kalvingen kan foregå langs hele strekningen. Som det fremgår av arealbrukskartet vil alle 4 kraftverkene ligge i kalvingsområde for rein. Etter kalving, trekker reinen nord og østover opp mot Frøyningsdalen. Merkingen foretas forskjellige steder, og anlegget ved Nessan kan også benyttes til merking. Etter parringstiden i september trekker reinen sør- og vestover igjen.

Hele arealet fra Flåttedalselva/ Nessaelva og nordøst til Kalvatna og Mellingsvatnet er kjerneområde sommer og tidlig høst for Tovengruppen. Tidligslakt gjennomføres på gjerdet i Nessan rundt 10. september. Hvis reinen har trekt for langt sør over Nessaelva, er den vanskelig å snu. Da taes den inn i gjerdet i Strompdal for slakt. Etter slakten blir reinen flyttet til vinterbeitene (november-desember).

Området vurderes også som sentralt for Meidalsgruppen (Meatelen sijte). Meidalsgruppen har også sine vinterbeiter vest for Rv. 17. De har vårbeite på begge sider av Rv. 17 nord i Høylandet kommune og i Nærøy kommune. Sommer- og høstbeitene er i området Kjølstadjellet og nordover mot Flåttådalselva/Nessaelva. Meidalsgruppen har merkegjerde i Strompdalen og i området for Bjørelva kraftverk. Det er også viktige luftingsplasser (høyereliggende områder, gjerne snøfonner, som reinen bruker midtsommers for avkjøling og for å redusere insektsplager) vest for dette gjerdet. Oppsamlingsområde for samling til merking og høstflytting vil berøres av alle de 4 kraftverkene. Videre har Meidalsgruppen et slaktegjerde nede ved Lindsetåa i Strompdalen. Hovedanlegget for slakting senhøstes ligger ved fv. 17 nord for Øyvatnet i Høylandet kommune. Dette gjerdet er nylig opprustet.

Den overlappende bruken av området mellom gruppene gjør at sammenblandinger er vanlige. Nye inngrep i beiteområdene som påvirker driftsmønster og beitebruk kan forverre dette, og påføre driftsgruppene betydelig merarbeid gjennom behov for flere samlinger for skilling av rein. Dette er en problemstilling som burde vært belyst i en konsekvensutredning

Tjåhkere sijte / Østre Namdal reinbeitedistrikt (østsida av Namsen)

Det er laget en samlet utredning for reindriften som beskriver reindriftenes områdebruk, vurdering av konsekvenser, avbøtende tiltak mv. Totalt sett mener vi konsekvensutredningen for kraftverkene i Tjåhkere sijte er god og gir konsesjonsmyndigheten et godt beslutningsgrunnlag. Den beskriver i stor grad reindriftenes bruk av området og påvirkningen på reindriften fra en eventuell utbygging av kraftverkene på en tilfredsstillende måte.

Fylkesmannens overordna vurdering på miljøområdet og samla belastning

Alle framlagte prosjekt ligger i sideelver til Namsen og inngår i Namsenvassdraget som er et av de vassdragene i Norge som fra før er mest berørt av utbygging. Dette omfatter bl.a. 8 store kraftverksutbygginger mellom 1946 og 1985 med utbygging av 4 av 5 store fosser i Namsen og reguleringer/overføringer av 3 av de 4 største innsjøene i fylket.

Det har de senere år vært en betydelig utbyggingsinteresse for små kraftverk i Norge, ikke minst i Nord-Trøndelag og i særdeleshet i Namsenvassdraget, hvor det har kommet ca 35 søknader om små kraftverk til NVE. Dette kommer i tillegg til de store utbyggingene som er nevnt ovenfor. Av de 35 søknadene er det gitt konsesjon eller konsesjonsfritak for ca 20 kraftverk, 5 har fått avslag, mens 10 søknader er under behandling pr. dato, herunder "Namdalspakken" med 9 konsesjonssøknader.

Av disse konsesjonene/konsesjonsfritakene er det allerede gitt 2 konsesjoner/konsesjonsfritak i Flåttådalsfjøret, *Littleelva* (fritak 2007, bygd/iverksatt 2011) og *Seterfossen* (konsesjon 2010). I framlagte "Namdalspakke" er dette også det mest konfliktfylte området mht. samla belastning med søknadene for Bjørelva, Litlflåttådalselva, Steinåa og Flåttådalselva.

Fylkesmannen mener ut fra de utbygginger som er gjort og de konsesjoner/fritak som er gitt, at hensynet til *samla belastning*, jf. *Naturmangfoldlovens § 10*, nå bør veie tungt i NVE sin vurdering og endelige vedtak for omsøkte konsesjoner i framlagte "Namdalspakke".

Store sammenhengende naturområder med urørt preg

Dette tema har tidligere vært behandlet under *Inngrepsfrie naturområder i Norge* (INON). I tråd med Regjeringserklæringen (Sundvollen-plattformen) og *Prop. 1 S (2014-2015)* fra Klima- og miljødepartementet er ikke *Inngrepsfri natur* (INON) lenger et eget nasjonalt mål. I *Prop. 1 S (2014-2015)* heter det imidlertid fortsatt at det er "eit mål å ta vare på dei miljøverdiane som er knytt til dei større samanhengande naturområda".

Videre er det uttrykt at:..." Større sammenhengende naturområder med urørt preg har en selvstendig miljøverdi, ved siden av at de har verdi for friluftsliv, biologisk mangfold, er viktige leveområder for arealkrevende arter og har betydning for naturens evne til klimatilpassning"... (MDir. Hjemmeside 21.09.2015).

Urørte naturområder er ut fra dette en viktig miljøverdi som fortsatt skal vurderes og avveies på linje med andre miljøverdier. Her skal INON som etablert arealbruksindikator vise utviklingstrekk og status for større sammenhengende naturområder i Norge og være en indikator på måloppnåelse av nasjonale miljømål (jf. miljømål 1.1).

Slike naturområder er i dag å betrakte som et sjeldent naturgode i Europa. Bortsett fra i Russland finnes slike områder i Europa nesten bare i Nord-Skandinavia. Norge har slik sett et ansvar for bevaring av naturområder med et urørt preg, særlig *villmarkspregede områder* (>5 km fra tyngre tekniske inngrep). I Norge er også slike områder med urørt preg sterkt redusert siste hundreåret og utgjør nå bare ca 10 % av arealet i Norge, og under 5 % i Sør-Norge.

Det har i lang tid vært et uttalt nasjonalt miljømål å ta vare på naturområder med et urørt preg. Allerede i St.meld. 58 (1996–97) *Miljøpolitikk for en bærekraftig utvikling* ble det uttalt at områder uten tekniske inngrep er en knapphetsressurs både i nasjonal og internasjonal sammenheng, og er en viktig del av den norske naturarven.

Miljødirektoratet (tidl. Direktoratet for naturforvaltning) har kartlagt utviklingen av slike områder og fremlagt statusoversikter fra 1988 og fram til nå. Denne kartleggingen har bidratt til en bevissthet om at verdier som er knyttet til naturområder med et urørt preg kan gå tapt i takt med at disse områdene reduseres. Siste samla ajourførte kartlegging for perioden 2008-2013 viste at denne delen av norsk natur fortsatt reduseres betydelig av nye tekniske inngrep, særlig kraftutbygging og veibygging.

"Namdalspakken" og konsekvenser for store sammenhengende naturområder med urørt preg
Omsøkte utbygginger vil både enkeltvis og samla medføre store bortfall/tap for et av de største sammenhengende naturområdene med et urørt preg i Midt-Norge. Dette store området på nærmere 995 km², og der *villmarkspregede områder* (>5 km fra tyngre tekniske inngrep) utgjør ca 170 km², ligger på vestsiden av Namsen og omfatter kommunene Namsskogan, Høylandet, Nærøy og Bindal (Nordland fylke) og strekker seg fra kyst til fjell, noe som er sjelden for gjenværende sammenhengende naturområder i Norge.

Dette er det samme store naturområdet som ble berørt av omsøkte prosjekt, Grytbogen kraftverk i Nærøy kommune, som fikk avslag på konsesjon i 2016. Her er hensynet til dette sammenhengende naturområdet tillagt vekt og NVE uttaler bl.a: ...*"Ved ei utbygging ville ein og miste eit stort naturområde som i dag har eit urørt preg"....*

De kraftverksprosjektene som vil ha størst negative konsekvenser for tap/bortfall av store sammenhengende naturområder med urørt preg (*villmarkspregede områder* > 5 km fra tyngre tekniske inngrep) er prosjektene Bjørrelva (19,0 km²), Steinåa (6,9 km²) og Grøndalstjønnna (5,4 km²) og Litlflåttalselva (1,0 km²) med bortfall på tilsammen ca 32 km² og med et netto tap av inngrepsfri natur på ca 16 km². Dette vil i så fall representere et av de største bortfall av slike naturområder i Nord-Trøndelag i den senere tid.

Naturmangfold

For å fremskaffe et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag på miljøområdet er utbyggere av småkraftverk (1-10 MW) pålagt å gjennomføre kartlegging av biologisk mangfold som et ledd i konsesjonssøknaden, jf. NVE veileder nr: 3/2009 *Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk*.

For offentlig beslutningstaking forutsettes at prinsippene i *naturmangfoldloven (NML)* §§ 8-12 legges til grunn, jf. § 7 og der § 8 sier at:

"Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet" (Kunnskapsgrunnlaget).

Mangelfullt beslutningsgrunnlag på miljøområdet i småkraftsaker har likevel vært en gjentatt problemstilling over mange år. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har tatt opp dette med NVE ved flere anledninger i tidligere høringsuttalelser, senest i 2015 for Gudåa (Meråker) og Røyrvasselv (Røyrvik). Forholdet har også vært kommunisert med NVE på generelt grunnlag i andre sammenhenger og i flere enkeltsaker.

Fylkesmannen konstaterer imidlertid at også i framlagte "småkraftpakke" er flere av miljørapportene basert kun på en dagsbefaring og så seint i sesongen at kartlegging og registrering av flere relevante tema for biologisk mangfold ikke kan ha vært mulig å gjennomføre på en faglig tilfredsstillende måte.

Videre er flere av miljørapportene gamle og baserer seg på befaringer helt tilbake til 2006. Etter vår vurdering er det sannsynlig at det kan ha skjedd viktige endringer i denne perioden. Fylkesmannen mener derfor at beslutningsgrunnlaget på fagfeltet for flere av de framlagte prosjekter må vurderes som svakt og lite tilfredsstillende.

Landskap og terrenginngrep

Flere av de framlagte utbyggingsprosjekt ligger i/opp mot åpne fjellandskap der rørgater, anleggsveger og inntaksdammer vil medføre store terrenginngrep og store negative konsekvenser for landskapsbildet. NVE har i flere saker derfor lagt betydelig vekt på konsekvenser for landskap/landskapsbilde i sine konsesjonsvedtak de senere år, herunder Ekorndalselva kraftverk i Namsos kommune (2015) og Grytbogelva kraftverk i Nærøy kommune (2016). For Ekorndalselva uttales bl.a.: *"Øvre del av tiltaksområdet fremstår i dag som urørt. NVE mener at en gjennomføring av tiltaket vil skape store og varige sår i terrenget, særlig i inntaksområdet og grøfta ut for rørgaten. En realisering av Ekorndalselva kraftverk som omsøkt vil etter NVEs mening medføre sterkt skjemmende endringer av landskapsbildet. NVE har følgelig lagt stor vekt på tiltakets virkning på temaet landskap i vår vurdering av konsesjonsspørsmålet"...*

Fylkesmannen mener at de negative landskapsmessige konsekvensene for flere av de omsøkte kraftverk vil være langt mer alvorlig større enn i Ekorndalselvas tilfelle. Beskrivelser og vurderinger av de negative landskapskonsekvensene synes å være *betydelig undervurdert* i flere av de framlagte søknadene, særlig gjelder dette kraftprosjektene for Bjørelva, Litlflåttadalselva, Steinåa og Grøndalstjønna.

Fylkesmannens vurdering av omsøkte 132 kV høyspentlinje Tunnsjødal - Kjellmyrlovet og ny transformatorstasjon

Omsøkte ledningen er planlagt fra Tunnsjødal transformatorstasjon via Trongfossen og til nye Brekkvasselv transformatorstasjon på Kjellmyrlovet. Omsøkte ledning følger i hovedsak samme trasé som tidligere søknad fra 2013, men med en traséjustering rundt Trongfossen. Ny transformatorstasjon vil omfatte et areal på ca 1,5 da, samt ny vei på ca 110 m.

Reindriftsområdet/samiske interesser

Omsøkt 132 kV-ledning ligger i Tjåehkere sijte, men i utkanten av distriktet. Vi vil allikevel anbefale at tiltakshaver har dialog med reinbeitedistriktet underveis. Utover dette har vi ingen merknader til prosjektet, da ny ledning i all hovedsak følger eksisterende traseer og ikke berører sentrale reinbeiteområder.

Miljøområdet

Det fremgår av søknaden at omsøkte 132 kV-ledning i hovedsak følger samme trasé som tidligere søknader fra 2012/2013. Den gang viste Fylkesmannen til at det er registret *småsalamander* i en myrdam ved området for planlagt transformatorstasjon på Kjellmyrlovet. Småsalamander er en truet art (NT). Det er videre registrert beveraktivitet langs sørbredden av Namsen i planområdet. Det opplyses i søknaden at disse forholdene og nødvendige tiltak vil bli utredet grundig under detaljprosjekteringen.

Konklusjon

Omsøkte 132 kV høyspentlinje Tunnsjødal - Kjellmyrlovet og ny transformatorstasjon vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *relativt små negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser.

Fylkesmannen *har ingen vesentlige merknader mot* at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

Fylkesmannens vurdering av konsekvenser på reindriftsområdet/samiske interesser og på miljøområdet for de enkelte kraftverksprosjekt

Grøndalstjønna kraftverk - Namdal Kraft AS. Fremlagte Plan

Grøndalstjønna kraftverk vil utnytte et fall på 71 m fra inntak til kraftstasjon. Vannveien er planlagt som en 1210 m nedgravd rørgate langs nordøstsiden av Grøndalselva. Det er planlagt 700 m permanent vei til kraftstasjon og 1200 m midlertidig vei til inntaket langs rørtrasé. Planlagt linjetilknytning er 500 m jordkabel.

Middelvannføringen er 2,85 m³/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 6,4 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,8 MW og gi en produksjon på 11,2 GWh. Utbyggingen vil medføre redusert vannføring på ca 1300 m lang strekning av Grøndalselva. Det er planlagt minstevannføring på 350 l/s i perioden 1.5. - 30.9 og 30 l/s resten av året.

Fylkesmannens vurdering av Grøndalstjønna kraftverk

Reindriftsområdet/samiske interesser

Av de 5 kraftverkene som er omsøkt i Tjåehkere sijte, på østsiden av Namsen, er det Grøndalstjønna som er mest negativ for reindrifta. Av utreder er konsekvensengraden satt til middels/liten negativ konsekvens. Kraftverket ligger vår, høstvinter og vinterbeite og berører også høstbeite samt flyttlei i overkant av inntaket. Konsekvensgraden skyldes i all hovedsak anleggsperioden, hvor utreder skriver: *det er meget viktig at anleggsarbeidet i dette området koordineres med reinbeitedistriktet.* Det legges ikke spesielt vekt på at driftsperioden vil påvirke reindrifta, men vi tror at ferdselen på en ny og bedre sti vil øke, og at reinbeite (barmarksbeite) innover Grønndalen derfor forringes. Erfaringsmessig vil tilrettelegging påvirke den allmenne ferdsel betydelig.

Videre er vi bekymret for at summen av mengden inngrep i dalføret blir så stor at naturlig beitetrekk og «ettertrekket» av strørein (rein som kommer etter hovedflokkene ved flytting) påvirkes. Dette må også sees i sammenheng med at Skorovas sannsynligvis blir en større barriere i fremtiden enn det er i dag. Reinen vil sannsynligvis bruke tid på å tilvenne seg kraftverksbyggene nede ved fylkesveien.

Reindriftsavdelingen vil frarå at det gis konsesjon til Grøndalstjønna kraftverk. Dette med bakgrunn i at Grøndalstjønna kraftverk berører reindriftas flytt- og trekkleier og vår-, høst-, høstvinter- og vinterbeite i Tjåehkere sijte. Vi tror for at konsekvensene av tre kraftverk ved Skorovasselva vil få en barriere-effekt på reinens trekk- og beitemønster. Det er sentralt at en eventuell anleggsperiode tilpasses reindriftas bruk av området.

Miljøområdet

For miljøområdet er det vedlagt en miljørapport til konsesjonssøknaden: *... "Grøndalstjønna kraftverk. Namsskogan kommune Nord-Trøndelag. Virkninger på biologisk mangfold. Sweco Rapport nr: 1-2011"...*

Til miljørapporten ble det gjennomført befaringer i området 21 og 23.juni 2011 og fremlagte miljørapport fremstår i hovedsak som tilfredsstillende som beslutningsgrunnlag på fagområdet.

Fylkesmannen gjennomførte en befarings i området 19.august 2015.

Brukerinteresser (Jakt/Fiske/Friluftsliv)

Aktuelle planområde er innfallsport til et friluftsområde av regional betydning. Det er sti inn i området merket av *Nord-Trøndelag turistforening*. I søknaden vises det til at denne stien er en av flere adkomster til et større sammenhengende fjellområde. Turstien krysser Skorovasselva der adkomstveien til kraftverket er planlagt. Videre går stien øst for prosjektområdet forbi Grøndalstjønnen og videre inn i fjellet forbi Grøndalsvatnet.

Av søknaden fremgår videre at det foregår en del jakt i og rundt prosjektområdet. Området inngår i et større område rundt Grøndalen som både benyttes til småviltjakt og storviltjakt og i hovedsak leies av Namdal Bruk.

Fylkesmannen mener at områdets betydning som *friluftsområde* ikke kommer godt nok fram i søknaden. Ellers har vi ingen vesentlige merknader til verdisetting/konsekvensvurderinger.

Rødlistearter

Av vanntilknyttede rødlista fuglearter er det registrert *svartand*, *fiskemåke* og *sivspurv* i området. Av andre rødlista fuglearter er det registrert *gjøk lirype* (alle *nær truet* - NT). I fjellområdene rundt Grøndalselva er det registrert kadaverfunn etter brunbjørn, jerv og gaupe (alle *sterkt truet* - EN).

Det opplyses videre i miljørapporten at det under befaring 23.06.11 ble registrert en lokalt viktig bekkekløft med potensiale for rødlista moser og lav, men at det ikke var mulig å samle inn slike prøver under befaringen. Fylkesmannen stiller spørsmål ved planlegging/metodikk av miljøundersøkelsen når dette ikke er gjennomført.

Landskap

Bortsett fra nedre deler med planlagt stasjonsområde, fremstår berørte område i hovedsak som et åpent fjellskoglandskap og med store åpne myrpartier. Landskapet preges videre av Grøndalelva med flere markerte fossefall, særlig i øvre og midtre deler. En realisering av prosjektet vil innebære bygging av inntaksdam, rørgate og anleggsvei på ca 1,2 km og medføre store negative konsekvenser for et sårbart fjellskoglandskap med åpne myrpartier. Konsekvensene av en utbygging for selve Grøndalstjønnen er mangelfullt utredet, herunder eventuelle vannstandsendringer og mulige virkninger på vegetasjonen i/rundt tjønnen.

Fylkesmannen mener at de negative konsekvensene for landskapet av omsøkte Grøndalstjønnen kraftverk er *betydelig undervurdert* i søknad og miljørapport.

Store sammenhengende naturområder med urørt preg

Omsøkte utbygging vil berøre et av de siste store sammenhengende naturområdene i Midt-Norge og omfatter kommunene Grong, Namsskogan, Røyrvik og Lierne. Planene for Grøndalstjønnen kraftverk vil medføre tap av *villmarksprega naturområder* (>5 km fra tyngre tekniske inngrep) på ca 5,5 km². Netto tap av inngrepfrie naturområder vil bli ca 2,5 km². Fylkesmannen mener at omsøkte tiltak vil *medføre store negative konsekvenser* for et stort sammenhengende naturområde i Nord-Trøndelag.

Biologisk Mangfold - Terrestrisk miljø

Naturtypelokaliteter

I influensområdet for planlagte Grøndalstjønnen kraftverk er det omtalt 2 naturtypelokaliteter, hhv. ei *bekkekløft* og en *fossesprutsone*, begge med *verdi C (lokal verdi)*.

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdisetting eller konsekvensvurdering.

Karplanter, moser, lav og sopp

Bortsett fra manglende innsamling av mose/lav fra nevnte bekkekløft under *rødlisterarter*, fremstår miljørapporten som tilfredsstillende og Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til dette fagfeltet.

*Fugler og pattedyr**Fugl*

Det vises i miljørapporten til at Grøndalstjønnen med tilliggende myrområder, tidligere er registrert som en lokalt viktig nøkkelbiotop for fugl (vannfugl) av Thingstad (1993) og at gjennomførte befaringer i tilknytning til miljøundersøkelsen bekrefter dette. I tillegg til de rødlista fugleartene som er nevnt foran, opplyses at det i planområdet og tilliggende vassdragsområde er registrert *siland*, *laksand* og *sandlo*.

Under Fylkesmannens befarings i området 19.aug. 2015 ble det i tillegg registrert et par *krikkand* i Grøndalstjønnen. Grøndalstjønnen og myrområdene omkring fremstår totalt sett som et viktig *hekkeområde* og for vanntilknyttede arter.

Pattedyr

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdisetting eller konsekvensvurdering.

Biologisk Mangfold - Akvatisk miljø

Elvemusling. Det opplyses at det ble søkt spesielt etter arten uten at funn ble gjort.

Fylkesmannen har ingen andre opplysninger om mulige forekomster i området.

Fisk

Ørret. Det opplyses at planområdet har liten verdi for ørret,

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdisetting eller konsekvensvurdering.

Oppsummering for Grøndalstjønnen kraftverk*Reindriftsområdet/samiske interesser*

Grøndalstjønnen kraftverk vil berøre både reindriftas flyttleier og trekkleier, samt områder for vår-, høst-, høstvinter- og vinterbeite i Tjåehkere sijte. Vi mener at konsekvensene av tre kraftverk ved Skorovasselva vil få en betydelig barriere-effekt på reinens trekk- og beitemønstre.

Fylkesmannens reindriftsavdeling vil på denne bakgrunn frarå at det gis konsesjon til Grøndalstjønnen kraftverk.

Miljøområdet

Omsøkte kraftutbygging vil innebære store terrenginngrep og medføre *store negative konsekvenser* for landskap/landskapsbilde, særlig i midtre og øvre deler av planområdet. En stor del av aktuelle planområde ligger i et åpent fjellfurulandskap med store og sårbare myrpartier der planlagte inngrep vil bety store og svært synlige terrenginngrep i landskapet. Tiltaket vil videre medføre betydelige bortfall/endringer for et av de siste store, sammenhengende naturområdene med et urørt preg i Midt-Norge.

Planområdet er etter Fylkesmannens vurdering et friluftsområde med regionale verdier og innfallsport til et stort sammenhengende naturområde med urørt preg.

Fylkesmannens miljøvernnavdeling mener at omsøkte kraftutbygging samla sett vil medføre *store negative konsekvenser* for regionale og nasjonale miljøverdier i området og vil sterkt frarå at det gis konsesjon til Grøndalstjøna kraftverk.

Fylkesmannens konklusjon for Grøndalstjøna kraftverk

Grøndalstjøna kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *store negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser, herunder regionalt viktige friluftslivsverdier.

Fylkesmannen vil sterkt frarå kraftutbygging i Grøndalstjøna og at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

Litlflåttådalselva kraftverk - Ulvig Kiær AS. Fremlagte Plan

Litlflåttådalselva kraftverk vil utnytte et fall på 240 (228) m fra inntak til kraftstasjon (alt. B i parentes). Vannveien vil bli om lag 2500 (2400) m lang. Det er planlagt vei på 2.500 m til inntaket og 200 (650) m til kraftstasjon. Planlagt linjetilknytning er 4,0 km jordkabel eller luftlinje (1,5 km hvis tillatelse til Flåttådalselva kraftverk blir gitt).

Middelvannføringen er 1,15 m³/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2,55 (2,62) m³/s. Kraftverket vil få en installert effekt på 4,95 MW, med en årsproduksjon på 15,0 (14,3) GWh. Utbygginga vil føre til redusert vannføring på ca 3050 (2600) m elvestrekning i Litlflåttådalselva. Det er planlagt en minstevannføring på 65 l/s om sommeren (1.5 - 30.9) og 26 l/s resten av året.

Fylkesmannens vurdering av Litlflåttådalselva kraftverk

Reindriftsområdet/samiske interesser

Litlflåttådalselvas kraftverk ligger i Åarjel-Njaarke sijte, i et fjellområde som er relativt utilgjengelig for allmenn ferdsel. Reindriftens arealbrukskart viser at området er vårbeite (kalvingsland), høstbeite, høstvinterbeite og sommerbeite. Videre gjør nærheten til gjerdeanlegget på Nessan at tiltaket berører oppsamling, trekk og flyttleier for reindriften. Kraftverket vil påvirke beitebruken i nærområdet gjennom hele barmarkssesongen. Både vår (kalvingsperiode) og høst (brunst, parringstid) er en tid da reinen er sårbare for forstyrrelser. Samtidig vil nye forstyrrelser og endringer i de naturgitte forutsetningene endre det etablerte driftsmønsteret i distriktet. Dette gir merarbeid og uforutsigbarhet for reindriften.

Permanent vei på 2400 meter opp til inntaket på 400 moh. vil gi svært negative konsekvenser for reindriften. Veien kan bidra til vesentlig økt ferdsel inn i et tidligere uberørt område og økt ferdsel under samling og flytting gir betydelig merarbeid for reieneierne. Spesielt bruken av jakthunder under fugle- og elgjakt er vanskelig å kontrollere, og en forstyrrelse reinen reagerer sterkt på. Selv med bom på veien vil ikke dette begrense mulig ferdsel inn i området tilstrekkelig etter vår vurdering. Erfaringsmessig er det på sikt vanskelig å håndheve og kontrollere trafikken på slike veier. I tillegg er det naturlig at tiltakshaver benytter veien i næringsøyemed (salg av jakt og fiske).

Både vei og rørgata vil fungere som ledeveier for reinen ned i terrenget, spesielt på våren. Fjellsida vest for Litlflåttådalselva er relativt slak og et naturlig beite- og trekkområde. Redusert vannføring påvirker en strekning på 3050 (2600) meter. Endring i vannføring gjør også at elvas barriere-effekt blir uforutsigbar, og i verste fall borte. Dette får spesielt betydning under høstsamling, ved at reinen lettere trekker videre sørover over elva. Dette medfører mer arbeid for reindriften og det er også uttrykt bekymring fra reindriften for økt fare for påkjørsler av rein på jernbanen som en følge av et uønska trekk videre sørover langs Namsen ned mot Skarvåsen.

Reindriftsavdelingen går i mot at det gis konsesjon til Litlflåttådalselva kraftverk.

Dette med bakgrunn i områdets betydning for reindriften som barmarksbeite og flytte- og oppsamlingsområde og nærheten til sentrale gjerdeanlegg for Åarjel-Njaarke sijte. Tekniske inngrep og økt ferdsel inn sentrale beiteområder og uforutsigbar endring av elva som barriere under oppsamling, flytting og beitetrekk får store negative konsekvenser for reindriften i Åarjel-Njaarke sijte.

Miljøområdet

For miljøområdet er det vedlagt en rapport: "*Litlflåttådalselva kraftverk, Namsskogan kommune. Virkninger på natur og biologisk mangfold. Rapport 2008: Allskog 08-10*"...

Fylkesmannen konstaterer at framlagte miljørapport i hovedsak er basert på en dagsbefaring i planområdet 4.oktober 2007. En befaring i planområdet så sent i sesongen må anses å være svært lite gunstig mht. faglig tilfredsstillende registrering og kartlegging av flere relevante tema for biologisk mangfold, og *bortimot verdiløst* for registrering av fuglearter, herunder vanntilknyttede arter.

Fylkesmannen mener derfor at fagrapporten er basert på et mangelfullt datagrunnlag og *ikke* tilfredsstillende krav som er satt i NVE veileder nr. 3/2009, "*Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk*".

Fylkesmannen gjennomførte en befaring i planområdet sammen med en representant for tiltakshaver 17.08.2016.

Brukerinteresser (Jakt/Fiske/Friluftsliv)

Dette tema er kort omtalt i konsesjonsøknaden. Her uttales at:..."*Berørt elvestrekning benyttes i svært liten grad. Namsskogan kommune har gitt ut en egen folder om friluftsliv og fritidsaktivitetene med kart. Tiltaket kommer ikke i konflikt med noen av disse. Anleggsarbeidet vil ikke være til hinder for brukere av området eller den kommunale veien forbi damstedet*".

Fylkesmannen savner en mer utfyllende omtale av temaet, men vi er ikke kjent med spesielle brukerinteresser i planområdet og har derfor ingen vesentlige merknader på fagfeltet.

Rødlistearter

Av miljørapporten fremgår at det under befaring 04.10.06 ble registrert 3 rødlistearter etter daværende rødliste (2006), hhv. *gubbeskjegg*, *kongeørn* og *tretåspett* (alle *nær truet* - NT). Ved senere reviderte rødlistene (2010/2015) er *kongeørn* og *tretåspett* tatt ut av rødlista. Av rapporten fremgår videre at det finnes *jerv*, *gaupe* og *bjørn* i distriktet (alle med status *truet* - EN). Streifindivider av ulv (*kritisk truet* - CR) kan også forekomme. Det antas videre at influensområdet også benyttes av hønsehauk og jaktfalk (*nær truet* - NT).

Landskap

Planområdet fremstår i hovedsak som et skog-/fjellskogsområde, men med inntaksdam og øvre deler av anleggsveg og rørgate i et åpent fjellandskap. Området karakteriseres av Litlflåttådalselva med flere fossestrekninger som setter et markert preg på landskapsbildet. En realisering av prosjektet vil innebære bygging av inntaksdam, rørgate og vei på ca 2.5 km opp i fjellandskapet og medføre og *store negative konsekvenser for landskapsbildet*. Fylkesmannen mener at de landskapsmessige virkningene av omsøkte kraftverk i Litlflåttådalselva er *undervurdert* i søknad og miljørapport.

Store sammenhengende naturområder med urørt preg

Omsøkte utbygging vil berøre et av de siste store sammenhengende naturområder med urørt preg (*villmarksområde*) i Midt-Norge og omfatter kommunene Namsskogan, Høylandet, Nærøy og Bindal (Nordland fylke). Planene for Litlflåttådalselva vil sammen med Bjørelva og Steinåa innebære et stort tap av slike naturområder med tilsammen 16 km².

Alene vil Litlflåttådalselva kraftverk medføre tap av et slikt naturområde på ca 4 km².

Fylkesmannen konstaterer i saken at det på dette tema er stor uenighet mellom fagkonsulent, *Allskog SA* sin konsekvensvurdering i miljørapporten og søker/tiltakshavers egen vurdering av virkninger på landskap og urørte naturområder i søknaden (s.53).

Søker nedgraderer virkningene av tiltaket i forhold til fagkonsulents vurdering for landskap og INON i tabell 3.19 *Samla vurdering* med vurderingen *ingen konsekvens*.

Fylkesmannen mener søkers vurdering ikke er riktig og mangler en faglig begrunnelse.

Søkers fagkonsulent *Allskog SA* v/T.O. Nordvik) har i e-post til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag den 15.08.2016 bekreftet en faglig uenighet mellom søker og fagkonsulent på dette temaet. *Allskog SA* uttaler i e-posten:..." *Vedr. konsesjonssøknader for Litjflåttådalselva, Namsskogan kommune. På bakgrunn av en henvendelse 11/8-16 fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag v. Øystein Lorentsen, vedrørende konsekvensvurderinger av berørte INON-områder for overnevnte vassdrag, bemerkes følgende: Undertegnede konstaterer at det ikke er samsvar mellom vurderinger av konsekvenser for INON-arealer gjort i konsesjonssøknaden, og vurderinger gjort i biologisk rapport. Vurderinger av INON i den biologiske rapporten inngår i en samlet vurdering når det gjelder verdi og omfang/konsekvens. For Litjflåttådalselva er den satt til stor av undertegnede (konsulent), og til ingen konsekvens av rettighetshavere/søkere*".

Fylkesmannens vurdering er at omsøkte tiltak vil medføre *store negative konsekvenser* for et stort sammenhengende naturområde i Nord-Trøndelag.

Biologisk mangfold - terrestrisk miljø

Naturtypelokaliteter

I influensområdet for Litlflåttådalselva kraftverk er det omtalt 2 naturtypelokaliteter, hhv. en lokalitet "*deltaområde/flomløp/meandrerende elveparti*" med verdi B (viktig) og en lokalitet "*gammel granskog*" som er egentlig er 4 separate, mindre lokaliteter, med verdi C (lokal verdi). Miljørapporten konkluderer med at verdiene for førstnevnte best ivaretas ved at lokaliteten i minst mulig grad utsettes for inngrep, mens de 4 gammelskoglokalitetene best ivaretas ved at lokalitetene forblir urørt.

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdisetting eller forslag til skjøtsel/hensyn.

Karplanter, moser, lav og sopp

Miljørapporten fremstår som tilfredsstillende på dette temaet. Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til temaet.

Fugler og pattedyr

Fugl

Det uttales i miljørapporten at:..."*Fuglefaunaen i området var sparsom, og ingen utpreget vanntilknyttede arter ble sett*"...

Fylkesmannen mener som uttalt innledningsvis at et befaringsstidspunkt så sent i sesongen som 4. oktober må anses som bortimot verdiløst for registrering av fuglearter, herunder vanntilknyttede arter. Denne vurderingen uttrykkes også av fagkonsulent selv som under dette temaet i fagrapporten bl.a. uttaler at:..."*Også når det gjelder fugl var tidspunktet for kartlegging ugunstig*".

Det uttales at fuglefaunaen i området var sparsom og ingen utpreget vanntilknyttede arter ble sett. Det vises imidlertid til at skog i fjellbandet er viktige leveområder for en del spesialiserte fuglearter, og av de 11 artene som ble registrert under befaringen kan både *kongeørn*, *storfugl*, *jerpe* og *tretåspett* sies å være blant disse. Videre vises det til en registrert tiurleik sørøst for Litle Flåttådalsfjellet. Leiken ligger et godt stykke fra elva, men en stor andel beitefurer særlig i liene nord for elva tilsier at disse er viktige vinterbeiteområder for storfugl.

Planområdet i nedre deler av Litlflåttådalselva ligger ellers i et område av Flåttådalsfjøret der det samla er registrert relativt mange fuglearter, herunder et betydelig antall vanntilknyttede arter. I konsesjonssøknaden for Steinåa som ligger noe lenger opp i vassdraget uttales bl.a. at: "...*det alt i alt er registrert ca 50 arter i forbindelse med befaringer i Flåttådalsfjøret, noe som må sies å være et forholdsvis høyt antall tatt i betraktning at dette er et utpreget barskogdominert innlandsområde. Innslag av elver, bekker, myrer med små tjern og kantsoner med rik lauvskog, i tillegg til at det er fjellnært, gjør likevel sitt til at det er stor variasjon i naturtyper, og derved grunnlag for en forholdsvis artsrik fuglefauna*"....

Under Fylkesmannens befaring 17.august 2016 ble det utover trekkaktivitet for trivielle arter som heipiplerke og troster (sp), observert *kongeørn* i flukt like innenfor planlagt inntaksdam. Utover de arter som er nevnt over, må *fossefall* vies særlig oppmerksomhet. Arten ble ikke registrert under de korte befaringene som er gjort, men er registrert i vassdraget flere ganger. Fossefall er ikke rødlistet, men er en art som er særlig negativt utsatt ved bygging av elvekraftverk (jf. NOF rapp.nr 3:2007), særlig pga. tap av nærings- og hekkelokaliteter.

Pattedyr

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdisetting eller konsekvensvurderinger.

Biologisk mangfold - Akvatisk miljø

Det fremgår av miljørapporten at virvelløse dyr ikke er vektlagt. Fylkesmannen mener at dette svekker beslutningsgrunnlaget for vurderinger av miljøkonsekvensene av prosjektet, særlig sett på bakgrunn av en den lange elvestrekningen (1.700 m) som blir sterkt berørt.

Elvemusling. Utover tidligere nevnte befaring i planområdet 4.okt. 2006, ble det gjennomført en tilleggsbefaring 20.aug.2008, bl.a. for å undersøke mulige forekomster av *elvemusling*. Det ble ikke gjort noen funn av arten.

Fisk

Namsblank. Utover tidlige nevnte befaring i planområdet 4.okt. 2006 ble det gjennomført en tilleggsbefaring 20.08.2008, bl.a. for å undersøke mulige forekomst av *namsblank*.

Potensiell strekning i nedre del av vassdraget opp til kote 170 ble undersøkt (oppdrag for Fylkesmannen i N-Tr.lag). Det ble fanget 3 namsblank, med øverste funn ved kote 165. Namsblank er en lokal, relikte laksevariant som har vært i sterk tilbakegang i Namsenvassdraget de senere ti-år, og der hovedårsaken synes å være tap av gyte- og oppvekstområder pga. omfattende kraftverksutbygginger i hovedvassdraget (Namsen).

Ørret. Det opplyses at det finnes ørret på hele berørte strekning og at det er flere strekninger med tildels gode gyte/oppvekstforhold, særlig i nedre del av planområdet opp til kote 170.

Oppsummering for Litflåttådalselva kraftverk

Reindriftområdet/samiske interesser

Planområdet har stor betydning for reindrifta som barmarksbeite og flytte- og oppsamlingsområde og nærhet til sentrale gjerdeanlegg for Åarjel-Njaarke sijte. Tekniske inngrep og økt ferdsel inn i sentrale beiteområder og uforutsigbar endring av elva som barriere under oppsamling, flytting og beitetrekk vil få store negative konsekvenser for reindriften i Åarjel-Njaarke sijte.

Fylkesmannens reindriftsavdeling går i mot at det gis konsesjon til Litflåttådalselva kraftverk.

Miljøområdet

Omsøkte kraftutbygging vil innebære store terrenginngrep, for en stor del opp i et åpent fjellandskap, i øvre deler med klart alpint preg, og medføre *store negative konsekvenser* for landskap/landskapsbilde i planområdet. Tiltaket vil videre medføre betydelige bortfall/endringer for et av de siste store, sammenhengende naturområdene i Midt-Norge som strekker seg fra kyst til fjell.

Fylkesmannens miljøvernnavdeling mener at omsøkte kraftutbygging samla sett vil medføre *store negative konsekvenser* for regionale og nasjonale miljøverdier i området og går i mot at det gis konsesjon til Litflåttådalselva kraftverk.

Fylkesmannens konklusjon for Litflåttådalselva kraftverk

Litflåttådalselva kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *store negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser.

Fylkesmannen går imot kraftutbygging i Litflåttådalselva og fremmer innsigelse til at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

Bjørelva kraftverk - Ulvik Kiær AS, og Mona og Kjell Asgeir Trones. Fremlagte Plan

Bjørelva kraftverk vil utnytte et fall på 252 m fra inntaket på 492 moh. til kraftstasjonen på 240 moh. Vannveien vil bli om lag 2900 m lang. Det er planlagt veg på 2900 m til inntaket og 200 m fra planlagt godkjent landbruksvei til kraftstasjonen. Planlagt linjetilknytning er ca 1,5 km jordkabel eller luftlinje.

Middelvannføringen er ca 1,2 m³/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2,4 m³/s. Kraftverket vil få en installert effekt på 5 MW, med en årsproduksjon på 15 GWh. Utbygginga vil føre til redusert vannføring på ca 3500 m elvestrekning i Bjørelva. Det er planlagt minstevannføring på 64 l/s om sommeren (1.5-30.9) og 25 l/s resten av året.

Fylkesmannens vurdering av Bjørelva kraftverkReindriftsområdet/samiske interesser

Bjørelva kraftverk ligger i Åarjel-Njaarke sijte, i et fjellområde som i dag er relativt utilgjengelig for allmenn ferdsel. Reindriftens arealbrukskart viser at området er vårbeite (kalvingsland), sommerbeite, høstbeite og høstvinterbeite. Det ligger et merkegjerd rett ovenfor planlagt inntak (ikke på kart) og samle- og slaktegjerdet på Nessan ligger rett i nord for planlagt kraftstasjon på andre siden av Flåttådalselva. Arealbrukskartet viser også ei flyttlei som berøres. Denne flyttleia vises ikke i sin helhet på kartet, men er sannsynligvis ment for å markere ankomsten til gjerdeanlegget. Flyttleier har sitt vern i reindriftingslovens § 22. Tiltaket vil påvirke beitebruken i nærområdet gjennom hele barmarkssesongen. Både vår (kalvingsperiode) og høst (brunst, parringstid) er en tid da reinen er sårbare for forstyrrelser. Samtidig vil nye forstyrrelser og endringer i de naturgitte forutsetningene endre det etablerte driftsmønsteret i distriktet. Dette gir merarbeid og uforutsigbarhet for reindrifta.

Permanent vei på 2900 meter opp til inntaket på 492 m.o.h. gir svært negative konsekvenser for reindriften. Veien kan bidra til vesentlig økt ferdsel i området og økt ferdsel under samling og flytting gir betydelig merarbeid for reineierne. Spesielt bruken av jakthunder under fugle- og elgjakt er vanskelig å kontrollere, og en forstyrrelse reinen reagerer sterkt på. Selv med oppføring av bom på veien, vil ikke dette begrense mulig ferdsel inn i området tilstrekkelig. Erfaringsmessig er det også vanskelig å håndheve og kontrollere trafikken på slike veier. I tillegg er det naturlig at tiltakshaver benytter veien i næringsøyemed (salg av jakt og fiske).

Både vei og rørgata vil kunne fungere som ledeveier for reinen ned i terrenget, spesielt på våren. Fjellsida vest for Bjørelva er relativt slak og et naturlig beite- og trekkområde. Redusert vannføring påvirker en strekning på 3500 meter. Endring i vannføring gjør at elvas barriere-effekt blir uforutsigbar, og barriere-effekten blir i verste fall borte. Dette får spesielt betydning under høstsamling, ved at reinen lettere trekker videre sørover/østover over elva. Dette betyr merarbeid for reindrifta. Kraftstasjon og kraftlinjetrase vil også kunne påvirke både beitebruk, flytting og trekk i dalbunnen.

Reindriftingsavdelingen går i mot at det gis konsesjon til Bjørelva kraftverk.

Dette med bakgrunn i områdets betydning for reindrifta som barmarksbeite, flytte- og oppsamlingsområde og nærhet til sentrale gjerdeanlegg for Åarjel-Njaarke sijte. Tekniske inngrep og økt ferdsel inn sentrale driftsområder og uforutsigbar endring av elva som barriere under oppsamling, flytting og beitetrekk får store negative konsekvenser for reindriften i Åarjel-Njaarke sijte.

Miljøområdet

For miljøområdet er det vedlagt en rapport til søknaden: "*..Bjørelva kraftverk, Namsskogan kommune. Virkninger på natur og biologisk mangfold. Rapport 2008: Allskog 08-10*"...

Fylkesmannen konstaterer at framlagte miljørapport i hovedsak er basert på en dagsbefaring i planområdet 2. oktober 2007. En befaring i planområdet så sent i sesongen må anses å være svært lite gunstig mht. en faglig tilfredsstillende registrering og kartlegging av flere relevante tema for biologisk mangfold, og *bortimot verdiløst* for registrering av fuglearter, herunder vanntilknyttede arter.

Fylkesmannen mener derfor at fagrapporten er basert på et mangelfullt datagrunnlag og *ikke* tilfredsstillende krav som er satt i NVE veileder nr. 3/2009, "*Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk*".

Fylkesmannen gjennomførte en egen befaring i planområdet 6.juli 2016.

Brukerinteresser (Jakt/Fiske/Friluftsliv)

Dette tema er kort omtalt i konsesjonssøknaden. Her uttales at ..."*Berørt elvestrekning benyttes i svært liten grad. Namsskogan kommune har gitt ut en egen folder om friluftsliv- og fritidsaktivitetene med kart. Tiltaket kommer ikke i konflikt med noen av disse*".

Fylkesmannen savner en mer utfyllende omtale av temaet, men vi er imidlertid ikke kjent med spesielle brukerinteresser i planområdet og har derfor ingen særlige merknader på fagfeltet.

Rødlistearter

Av miljørapporten fremgår at det under befaring 02.10.06 ble registrert 3 arter som var rødlistet etter daværende rødliste (2006), hhv. *gubbeskjegg*, *duftskinn* og *tretåspett* (alle *nær truet* - NT). Ved reviderte rødlistet (2010/2015) er duftskinn og tretåspett tatt ut av rødlista.

Under Fylkesmannens befaring 6. juni 2016 ble det i tillegg registrert 2 andre rødlistearter i planområdet, *sivspurv* og *fjellrype* (begge *nær truet* - NT).

Av rapporten fremgår videre at det finnes *jerv*, *gaupe* og *bjørn* i distriktet (alle med status *truet* - EN). Streifindivider av ulv (*kritisk truet* - CR) kan også forekomme. Det antas videre at influensområdet også benyttes av hønsehauk og jaktfalk (*nær truet* - NT).

Etter Fylkesmannens samla vurdering har planområdet *betydning for rødlista arter* og kan bli *negativt påvirket* av omsøkte kraftutbygging.

Landskap

Bortsett fra nedre deler med planlagt stasjonsområde, fremstår berørte område i hovedsak som et åpent fjellskoglandskap, i øvre deler som et alpint landskap. Planområdet preges videre av Bjørelvas elvelandskap med flere fossefall, særlig i midtre og øvre deler. En realisering av prosjektet vil innebære bygging av inntaksdam, rørgate og anleggsvei på nesten 3 km helt opp i et alpint fjellandskap og medføre og store negative konsekvenser for landskapsbildet.

Fylkesmannen mener derfor at de negative konsekvensene for landskapet av omsøkte kraftverk i Bjørelva synes å være *betydelig undervurdert* i søknad og miljørapport.

Store sammenhengende naturområder med urørt preg

Omsøkte utbygging vil berøre et av de siste store sammenhengende naturområdet med urørt preg (*villmarksområde*) i Midt-Norge og omfatter kommunene Namsskogan, Høylandet, Nærøy og Bindal (Nordland fylke). Planene for Bjørelva vil sammen med Litlflåttådalselva Bjørelva og Steinåa innebære et stort tap av slike naturområder på mer enn 16 km². Alene vil Bjørelva kraftverk medføre tap av slike naturområder på mer enn 5 km².

Fylkesmannen konstaterer i saken at det på dette tema er stor uenighet mellom fagkonsulent, Allskog SA sin konsekvensvurdering i miljørapporten og søker/tiltakshavers egen vurdering av virkninger på landskap og urørte naturområder i søknaden (s.53).

Søkers egen vurdering av virkningene av tiltaket på landskap og INON i tabell 3.19 *Samla vurdering* er satt til *ingen konsekvens*.

Fylkesmannen mener søkers vurdering ikke er riktig og mangler en faglig begrunnelse.

Søkers fagkonsulent Allskog SA v/T.O. Nordvik) har i e-post til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag den 11.08.2016 bekreftet en faglig uenighet mellom søker og fagkonsulent på dette temaet. Allskog SA uttaler i e-posten:..." *Vedr. konsesjonssøknader for Steinåa og Bjørelva, Namsskogan kommune. På bakgrunn av en henvendelse 11/8-16 fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag v. Øystein Lorentsen, vedrørende konsekvensvurderinger av berørte INON-områder for overnevnte vassdrag, bemerkes følgende:Undertegnede konstaterer at det ikke er samsvar mellom vurderinger av konsekvenser for INON-arealer gjort i konsesjonssøknaden, og vurderinger gjort i biologisk rapport. Vurderinger av INON i de biologiske rapportene inngår i en samlet vurdering når det gjelder verdi og omfang/konsekvens. For begge elvene er de satt til middels til stor av undertegnede (konsulent), og til hhv liten/ingen konsekvens for Steinåa/Bjørelva av rettighetshavere/søkere*".

Fylkesmannens vurdering er at omsøkte tiltak vil medføre *meget store negative konsekvenser* for et stort sammenhengende naturområde i Nord-Trøndelag.

*Biologisk Mangfold - Terrestrisk miljø**Naturtypelokaliteter*

I influensområdet for Bjørelva kraftverk er det registrert 2 naturtypelokaliteter, hhv. en lokalitet *gammel granskog (viktig, B-verdi)* i nedre del, og en lokalitet med *bekkekløft/-bergvegg (lokalt viktig, C-verdi)* i midtre del av planområdet.

Miljørapporten konkluderer med at verdiene for disse naturtypelokalitetene ivaretas best ved å unngå hogst/inngrep

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdisetting eller forslag til skjøtsel/hensyn.

Karplanter, moser og lav

Miljørapporten fremstår som tilfredsstillende på dette fagfeltet. Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til temaet.

*Fugler og pattedyr**Fugl*

Det uttales i miljørapporten at ..."*Fuglefaunaen i området var sparsom, og ingen utpreget vanntilknyttede arter ble sett*"...

Fylkesmannen mener at befaring så sent i sesongen som 2. oktober må betegnes som bortimot *verdiløs* for innhenting av kunnskap om terrestriske forekomster, særlig for fugl med kun 6 registrerte arter. Denne svakheten vedgås også i rapporten der det bl.a. uttales: *...(også).. "når det gjelder fugl var tidspunktet for kartlegging ugunstig"...*

Under Fylkesmannens korte befaring 6.juli 2016, som også er seint i forhold til optimale registreringsforhold, ble registrert 22 ulike arter i planområdet, derav 4 vanntilknyttede arter, *gluttsnipe, rødstilk, strandsnipe og sivspurv* (rødlisteart, *nær truet* - NT) etter revisjon av rødlista i 2015), samt *fjellrype* også rødlisteart (NT) etter reviderte rødliste.

Utover nevnte arter, bør *fossefall* vies særlig oppmerksomhet. Arten ble ikke registrert under de korte befaringene som er gjort, noe som trolig skyldes seint befaringstidspunkt i forhold til hekkesesong. Fossefall er ikke rødlistet, men er en art som er særlig negativt utsatt ved bygging av elvekraftverk (jf. NOF rapp.nr 3:2007), særlig pga. tap av nærings- og hekkelokaliteter.

Planlagte kraftlinje vil gå i nærheten av *Leikhaugen* som er en registret spillplass for *tiur* (storfugl). Storfugl og andre hønsefuglarter (ryper/orrfugl) er lite manøvreringsdyktige i flukt og er av de fugleartene som er mest utsatt for kollisjoner med kraftlinjer.

Pattedyr

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdisetting eller konsekvensvurderinger.

Biologisk mangfold - Akvatisk miljø

Det fremgår av miljørapporten at virvelløse dyr ikke er vektlagt. Fylkesmannen mener at dette er en svakhet ved rapporten og kunnskapsgrunnlaget som skal legges til grunn for vurderinger av miljøkonsekvensene av prosjektet, særlig sett på bakgrunn av den lange elvestrekningen på 3.500 m som blir sterkt berørt.

Elvemusling. Det ble gjort en tilleggsbefaring 20.aug.-08 fra samløp med Flåttådalselva og opp til planlagt inntak for mulig forekomst av *elvemusling*. Arten ble ikke registrert.

Fisk. Det opplyses at det stort sett er småvokst ørret på berørt strekning. Forholdene for fisk er bedre ovenfor inntaket, i de øvre alpine delene av elva, med forholdsvis bredt og til dels sakteflytende løp samt flere mindre vann og tjern. Selv om ørretbestanden ikke anses som viktig, vil konsekvensene for bestanden på berørt strekning (3.500 m) bli sterkt forverret.

Oppsummering Bjørelva kraftverk

Reindriftområdet/samiske interesser

Planområdet har stor betydning for reindrifta som barmarksbeite og flytte- og oppsamlingsområde og nærhet til sentrale gjerdeanlegg for Åarjel-Njaarke sijte. Tekniske inngrep og økt ferdsel inn sentrale driftsområder og uforutsigbar endring av elva som barriere under oppsamling, flytting og beitetrekk får store negative konsekvenser for reindriften i Åarjel-Njaarke sijte.

Fylkesmannens reindriftsavdeling går i mot at det gis konsesjon til Bjørelva kraftverk.

Miljøområdet

Omsøkte kraftutbygging vil innebære svært store terrenginngrep i et åpent fjellandskap, i øvre del med klart alpint preg og medføre *svært store negative konsekvenser* for landskap/-landskapsbilde i planområdet.

Tiltaket vil videre medføre betydelige store bortfall/endringer for et av de siste store, sammenhengende naturområdene i Midt-Norge som strekker seg fra kyst til fjell.

Fylkesmannens miljøvernavdeling mener at omsøkte kraftutbygging samla sett vil medføre *svært store negative konsekvenser* for regionale og nasjonale miljøverdier i området og går i mot at det gis konsesjon til Bjørelva kraftverk.

Fylkesmannens konklusjon for Bjørelva kraftverk

Bjørelva kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *svært store negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser.

Fylkesmannen går imot kraftutbygging i Bjørelva og fremmer innsigelse til at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

Steinåa kraftverk - Mona og Kjell Asgeir Trones. Fremlagte Plan

Steinåa kraftverk vil utnytte et fall på 138 m fra inntak til kraftstasjon. Vannveien er planlagt som en 1700 m lang nedgravd rørgate langs nordsiden av Steinåa. Det er planlagt 1100 m permanent vei til inntak og kraftstasjon, og 400 m midlertidig vei til inntaket. Forventet linjetilknytning er om lag 3,15 km jordkabel.

Middelvannføringen er 1,13 m³/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2,3 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 2,5 MW og gi en årlig produksjon på 7,7 GWh. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en omtrent 1700 m lang elvestrekning av Steinåa. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 62 l/s i perioden 1.5 – 30.9 og 24 l/s resten av året.

Fylkesmannens vurdering av Steinåa kraftverk

Reindriftsområdet/samiske interesser

Steinåa kraftverk ligger i Åarjel-Njaarke sijte, i et fjellområde som i dag er relativt utilgjengelig for allmenn ferdsel. Reindriftens arealbrukskart viser at området er vårbeite (kalvingsland), sommerbeite, høstbeite og høstvinterbeite. Arealbrukskartet viser også ei flyttlei i nærområdet. Flyttleier har sitt vern i reindriftingslovens § 22. Tiltaket vil påvirke beitebruken i nærområdet gjennom hele barmarkssesongen. Både vår (kalvingsperiode) og høst (brunst, parringstid) er en tid da reinen er sårbare for forstyrrelser. Samtidig vil nye forstyrrelser og endringer i de naturgitte forutsetningene endre det etablerte driftsmønsteret i distriktet. Dette gir merarbeid og uforutsigbarhet for reindrifta.

Permanent vei på 1100 meter opp til tregrensa på ca. 375 m.o.h. gir negative konsekvenser for reindriften. Veien kan bidra til vesentlig økt ferdsel i området og økt ferdsel under samling og flytting gir betydelig merarbeid for reieneierne. Spesielt bruken av jakthunder under fugle- og elgjakt er vanskelig å kontrollere, og en forstyrrelse reinen reagerer sterkt på. Selv med oppføring av bom på veien, vil ikke dette begrense mulig ferdsel inn i området tilstrekkelig. Erfaringsmessig er det også vanskelig å håndheve og kontrollere trafikken på slike veier. I tillegg er det naturlig at tiltakshaver benytter veien i næringsøyemed (salg av jakt og fiske). Det oppgis at den permanente veien skal benyttes i forbindelse med skogsdrift. Etter vår vurdering bør det derfor ikke være nødvendig at den går helt opp til tregrensa, men avsluttes lenger ned i lia.

Både vei og rørgata vil kunne fungere som ledeveier for reinen ned i terrenget, spesielt på våren. Redusert vannføring påvirker en strekning på 1700 meter. Endring i vannføring gjør at elvas barriere-effekt blir uforutsigbar, og i verste fall borte. Dette medfører merarbeid for reindrifta. Vi vurderer allikevel konsekvensene som noe mindre, da påvirket vannvei i Steinåa er kortere enn i Bjørelva og Litlflåttådalselva, samtidig som selve elvekløfta for Steinåa er en barriere i seg selv uavhengig av vannføring.

Reindriftingsavdelingen vil frarå at det gis konsesjon til Steinåa kraftverk. Dette med bakgrunn i områdets betydning for reindrifta som barmarksbeite, flytte- og ppsamlingsområde og nærhet til sentrale gjerdeanlegg for Åarjel-Njaarke sijte. Tekniske inngrep og økt ferdsel inn sentrale driftsområder og uforutsigbar endring av elva som barriere under oppsamling, flytting og beitetrekk får negative konsekvenser for reindriften i Åarjel-Njaarke sijte.

Miljøområdet

For miljøområdet er det vedlagt en rapport til søknaden: "*..Steinåa kraftverk, Namsskogan kommune. Virkninger på natur og biologisk mangfold. Rapport 2010: Allskog 10-02*"...

Fylkesmannen konstaterer at framlagte miljørapport i hovedsak er basert på en dagsbefaring i planområdet 19.august 2009. Dette tidspunktet er seint i sesongen mht. en faglig tilfredsstillende registrering og kartlegging av flere relevante tema for biologisk mangfold på en tilfredsstillende måte, særlig for vanntilknyttede fuglearter.

Fylkesmannen mener derfor at fagrapporten er basert på et mangelfullt datagrunnlag og *ikke* tilfredsstillende de krav som er satt i NVE veileder nr. 3/2009, "*Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk*".

Fylkesmannen gjennomførte en egen befaring i planområdet 6.juli 2016.

Brukerinteresser (Jakt/Fiske/Friluftsliv)

Dette tema er kort omtalt i konsesjonssøknaden. Her uttales at ..." *Berørt elvestrekning benyttes i svært liten grad. I anleggsperioden vil det bli lagt til rette for adkomst forbi anlegget for brukere av områdene innenfor. Dette er kun adkomst til fots*"...

Fylkesmannen savner en mer utfyllende omtale av temaet, men vi er imidlertid ikke kjent med spesielle brukerinteresser i planområdet og har derfor ingen særlige merknader på fagfeltet.

Rødlistearter

Av miljørapporten fremgår at det under befaring i 2009 ble registrert 5 arter som var rødlistet etter daværende rødliste (2006), hhv. *Gubbeskjegg, Svartsonekjuke, Tretåspett* (sportegn), *Kongeørn, Varsler* (alle nær truet - NT). Ved senere reviderte rødlistene (2010/2015) er de tre fugleartene tatt ut av rødlista.

Under fylkesmannens befaring 6.juni 2016 ble det i tillegg registrert *fjellrype* som er tatt inn i rødlista (nær truet - NT) etter siste revisjon (2015).

Av rapporten fremgår videre at det finnes *jerv, gaupe og bjørn* i distriktet (alle med status *truet* - EN). Streifindivider av ulv (*kritisk truet* - CR) kan også forekomme. Det antas videre at influensområdet også benyttes av hønsehauk og jaktfalk (*nær truet* - NT).

Landskap

Planområdet fremstår i hovedsak som et skog/fjellskogsområde, men med inntaksdam og øvre deler av anleggsveg og rørgate i et mer åpent fjellandskap. Området karakteriseres av Steinåas elvelandskap med ei registrert bekkekløft (verdifull naturtype) og flere fossefall i øvre deler. En realisering av prosjektet vil innebære bygging av inntaksdam, rørgate og anleggsvei på ca 1,1 km opp i fjellandskapet og medføre og *store negative konsekvenser for landskapsbildet*. Fylkesmannen mener at de landskapsmessige virkningene av omsøkte kraftverk i Steinåa er *undervurdert* i søknad og miljørapport.

Store sammenhengende naturområder med urørt preg

Omsøkte utbygging vil berøre et av de siste store sammenhengende naturområdet med urørt preg (*villmarksområde*) i Midt-Norge og omfatter kommunene Namsskogan, Høylandet, Nærøy og Bindal (Nordland fylke). Planene for Steinåa vil sammen med Bjørelva og Litlflåttådalselva innebære et tap av slike naturområder på mer enn 16 km².

Alene vil Steinåa kraftverk medføre tap av slike naturområder på ca 3,5 km².

Fylkesmannen konstaterer i saken at det på dette tema er stor uenighet mellom fagkonsulent Allskog SA sin konsekvensvurdering i miljørapporten og søker/tiltakshavers egen vurdering av virkninger på landskap og urørte naturområder i søknaden (s.30).

Søkers egen vurdering av virkningene av tiltaket på landskap og INON i tabell 3.19 *Samla vurdering* er satt til *liten konsekvens*.

Fylkesmannen mener søkers vurdering ikke er riktig og mangler en faglig begrunnelse.

Søkers fagkonsulent Allskog SA v/T.O. Nordvik) har i e-post til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag den 11.08.2016 bekreftet en faglig uenighet mellom søker og fagkonsulent på dette temaet. Allskog AS uttaler i e-posten:..." *Vedr. konsesjonssøknader for Steinåa og Bjørelva, Namsskogan kommune. På bakgrunn av en henvendelse 11/8-16 fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag v. Øystein Lorentsen, vedrørende konsekvensvurderinger av berørte INON-områder for overnevnte vassdrag, bemerkes følgende: Undertegnede konstaterer at det ikke er samsvar mellom vurderinger av konsekvenser for INON-arealer gjort i konsesjonssøknaden, og vurderinger gjort i biologisk rapport. Vurderinger av INON i de biologiske rapportene inngår i en samlet vurdering når det gjelder verdi og omfang/konsekvens. For begge elvene er de satt til middels til stor av undertegnede (konsulent), og til hhv liten/ingen konsekvens for Steinåa/Bjørelva av rettighetshavere/søkere"*.

Fylkesmannens vurdering er at omsøkte tiltak vil *medføre store negative konsekvenser* for et av de siste store inngrepsfrie naturområdene i Midt-Norge.

Biologisk Mangfold - Terrestrisk miljø Naturtypelokaliteter

I influensområdet for Steinåa kraftverk er det registrert 4 naturtypelokaliteter, hhv. en lokalitet med *høgstaude bjørkeskog (lokalt viktig, C-verdi)* i nederste del av planområdet, 2 lokaliteter med *gammel granskog (en svært viktig, A-verdi, og en lokalt viktig, C-verdi)* i midtre del av planområdet, og en lokalitet med *bekkekløft (lokalt viktig, C-verdi)* i øvre del av planområdet. Miljørapporten konkluderer med at verdiene for førstnevnte lokalitet *høgstaude bjørkeskog* ivaretas as disse naturtypelokalitetene ivaretas ved å unngå flatehogst/planting og ta vare på død ved og en del av de eldste trærne. Miljøverdiene for de andre tre lokalitetene ivaretas best ved at lokalitetene forblir urørt.

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdisetting eller forslag til skjøtsel/hensyn.

Karplanter, moser og lav

Miljørapporten fremstår som tilfredsstillende på dette temaet.

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til temaet.

Fugler og pattedyr

Fugl

Det uttales i miljørapporten at ..."*Fuglefaunaen i området var forholdsvis artsrik, med 23 registrerte arter under befaringen"*....

Fylkesmannen mener at befaring så sent i sesongen som 19.august er lite optimalt for innhenting av kunnskap om terrestriske forekomster, særlig for fugl. At det allikevel ble registrert 23 arter indikerer at planområdet et viktige leveområde for mange fuglearter.

Dette bekreftes av at det samla i Flåttådalsvassdraget er registrert mange fuglearter herunder et betydelig antall vanntilknyttede arter. I rapporten uttales bl.a.:... "*det alt i alt er registrert ca 50 arter i forbindelse med befaringer i Flåttådalføret, noe som må sies å være et forholdsvis høyt antall tatt i betraktning at dette er et utpreget barskogdominert innlandsområde. Innslag av elver, bekker, myrer med små tjern og kantsoner med rik lauvskog, i tillegg til at det er fjellnært, gjør likevel sitt til at det er stor variasjon i naturtyper, og derved grunnlag for en forholdsvis artsrik fuglefauna*"....

Under Fylkesmannens korte befarung 6.juli 2016 (som også er seint i forhold til optimale observasjonsforhold), ble registrert 16 arter i planområdet, herunder *strandsnipe* (rødlistet nær truet - NT) samt *fjellrype* som også er rødlistet (NT) etter siste revisjon av rødlista (2015). Strandsnipe ble registrert med flere par i nedre deler av Steinåa og ved samløpet med Nesaelva (navnet på øvre deler av Flåttådalselva).

Utover de arter som er nevnt over, bør *fossefall* vies særlig oppmerksomhet. Arten ble ikke registrert under de korte befaringene som er gjort. Fossefall er ikke rødlistet, men er en art som er særlig negativt utsatt ved bygging av elvekraftverk (jf. NOF rapp.nr 3:2007), særlig pga. tap av nærings- og hekkelokaliteter.

Pattedyr

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdisetting eller konsekvensvurderinger.

Biologisk Mangfold - Akvatisk miljø

Det fremgår av miljørapporten at virvelløse dyr ikke er vektlagt. Fylkesmannen mener at dette svekker beslutningsgrunnlaget for vurderinger av miljøkonsekvensene av prosjektet, særlig sett på bakgrunn av en den lange elvestrekningen (1.700 m) som blir sterkt berørt.

Elvemusling. Det ble gjort særlig søk etter elvemusling under befarung 19.aug.2009, men arten ble ikke påvist.

Fisk

Det opplyses at det finnes ørret på hele berørte strekning og at det er flere strekninger med tildels gode gyte- og oppvekstforhold, særlig i nedre og øvre deler av planområdet. Leveforholdene for ørret på berørt strekning (1.700 m) vil bli sterkt forverret ved utbygging.

Oppsummering for Steinåa kraftverk

Reindriftområdet/samiske interesser

Planområdet har stor betydning for reindrifta som barmarksbeite, flytte- og oppsamlingsområde og nærhet til sentrale gjerdeanlegg for Åarjel-Njaarke sijte. Tekniske inngrep og økt ferdsel inn sentrale driftsområder og uforutsigbar endring av elva som barriere under oppsamling, flytting og beitetrekk vil få negative konsekvenser for reindriften i Åarjel-Njaarke sijte.

Fylkesmannens reindriftsavdeling vil frarå at det gis konsesjon til Steinåa kraftverk.

Miljøområdet

Omsøkte kraftutbygging vil innebære store terrenginngrep og medføre *store negative konsekvenser* for landskap/landskapsbilde, særlig i de øvre deler av planområdet.

Tiltaket vil videre medføre store arealbortfall/endringer for et av de siste store, sammenhengende naturområdene i Midt-Norge som strekker seg fra kyst til fjell.

Fylkesmannens miljøvernavdeling mener at omsøkte kraftutbygging samla sett vil medføre *store negative konsekvenser* for regionale og nasjonale miljøverdier i området.

Fylkesmannens miljøvernavdeling mener at omsøkte kraftutbygging samla sett vil medføre *store negative konsekvenser* for regionale og nasjonale miljøverdier i området og vil frarå at det gis konsesjon til Steinåa kraftverk.

Fylkesmannens konklusjon for Steinåa kraftverk

Steinåa kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *store negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser.

Fylkesmannen frarår kraftutbygging i Steinåa og at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

FYLKESMANNENS KONKLUSJONER OG SAMLA RANGERING AV DE OMSØKTE UTBYGGINGSPROSJEKT

Dersom alle de 9 omsøkte kraftverk gis konsesjon og bygges ut, vil dette etter en samla vurdering medføre *svært store negative konsekvenser* for reindriftsinteresser/samiske interesser og for regionale/-nasjonale miljøverdier. Enkeltvis er konfliktgraden størst for flere av prosjektene på vestsiden Namdalen/-Namsenvassdraget, men også på østsiden er det fremmet konfliktfylt prosjekt.

Fylkesmannen har nedenfor summert opp og konkludert for hvert enkelt prosjekt og rangert prosjektene fra 1 til 9 ut fra samla konfliktnivå for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser og der de førstnevnte prosjektene synes å medføre relativt små konsekvenser, mens de sistnevnte medfører store negative konflikter.

1 Øvre Skorovasselva kraftverk

Øvre Skorovasselva kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *relativt små negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser. Fylkesmannen *har ingen vesentlige merknader mot* at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

2 Nedre Skorovasselva kraftverk

Nedre Skorovasselva kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *relativt små negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser. Fylkesmannen *har ingen vesentlige merknader mot* at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

3 Grøndalselva kraftverk

Grøndalselva kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *relativt små negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser. Fylkesmannen *har ingen vesentlige merknader mot* at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

4 Sandåa kraftverk

Sandåa kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *relativt små negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser. Fylkesmannen *har ingen vesentlige merknader mot* at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

5 Flåttådalselva kraftverk

Flåttådalselva kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *middels negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser. Dersom det gjennomføres avbøtende tiltak som på en tilfredsstillende måte sikrer leveområder for namsblank, kan Fylkesmannen *akseptere* at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

6 Steinåa kraftverk

Steinåa kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *store negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser. Fylkesmannen *frarår* kraftutbygging i Steinåa og at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

7 Grønndalstjønn kraftverk

Grønndalstjønn kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *store negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser. Fylkesmannen *frarår sterkt* kraftutbygging i Grønndalstjønn og at det gis konsesjon til omsøkte prosjekt.

8 Litflåttadalselva kraftverk

Litflåttadalselva kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *svært store negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser.

Fylkesmannen *går imot* kraftutbygging i Litflåttadalselva og *fremmer innsigelse* til at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

9 Bjørelva kraftverk

Bjørelva kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering medføre *svært store negative konsekvenser* for reindrift/samiske interesser og miljøinteresser.

Fylkesmannen *går imot* kraftutbygging i Bjørelva og *fremmer innsigelse* til at det gis konsesjon for omsøkte prosjekt.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
Miljøverndirektør

Øystein Lorentsen
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Saksbehandlere:

Reindriftsavdelingen: Svein Bjørk - 74 13 80 57
Miljøvernnavdelingen: Øystein Lorentsen - 74 16 80 67

Kopi til:

Ulvig Kiær AS	Sandøla gård Hengbruvn. 43	7870	GRONG
Nord-Tr.lag Turistforening		7501	STJØRDAL
Namdal Kraft AS	c/o Knut Berger	7892	TRONES
Statskog SF	pb 63	7801	NAMSOS
Nord-Trøndelag fylkeskommune	pb 2560	7735	STEINKJER
NTE Nett AS	Sjøfartsgata 3	7736	STEINKJER
Naturvernforbundet i N-Tr.lag	pb 132	7702	STEINKJER
Miljødirektoratet	pb 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Grong kommune	pb 162	7871	GRONG
Namsskogan kommune		7890	NAMSSKOGAN